

РОЗДІЛ V
Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія.
Крос-культурна комунікація.
Взаємодія мов. Контрастивна
лінгвістика. Типологія мов

УДК 811.111'42:82-343(73)

Світлана Волкова

**Міфолорно-авторські образи-дійства в амеріндіанських художніх прозових
текстах: когнітивно-семіотичний аспект**

У статті наведено один з аспектів дослідження міфолорного простору амеріндіанських сучасних художніх прозових текстів, а саме розглянуто міфолорно-авторські образи-дійства як його складники. Міфолорно-авторські образи витлумачено як кумулятивний, когнітивно-семіотичний текстовий конструкт, у якому вплетені риси людини амеріндіанського міфолорного світу та її характеристики як людини сучасності, котра адаптується до життєвого світу всього американського суспільства. У контексті цього дослідження оперуємо поняттям *міфолорний простір*, який розуміємо як сукупність міфолорних і міфолорно-авторських образів, що, убудовуючись у художній універсум твору, створюють його жанрову своєрідність і нарративні особливості, відбиваючи неоміфологічну художню свідомість автора й етнокультурну специфіку світобачення амеріндіанців. Отже, міфолорно-авторські образи-дійства, виявлені нами під час інтерпретативного аналізу фрагментів амеріндіанських сучасних художніх прозових текстів, що постають складними функціональними текстово-мовленнєвими єдностями (описом, роздумом, розповіддю), які структурують думку, упорядковують її розвиток, забезпечують цілісність та завершеність і повістують про проведення обрядових свят і ритуалів. Когнітивно-семіотичний підхід до інтерпретації композиційно-мовленнєвих форм, у яких ідеться про проведення обрядових свят та ритуалів у їх сучасному розумінні, показав, що ритуально-міфологічні світоглядні типи такі як архетипи художніх сюжетів і жанрів, трансформуються в образи-дійства (ритуальний біг, танок сонця, танок кукурудзи тощо).

Ключові слова: міфолорний простір, міфолорно-авторський образ, композиційно-мовленнєва форма, образи-дійства, когнітивно-семіотичний аналіз.

Постановка наукової проблеми та її значення. Образ як продукт сприйняття й розуміння світу є категорією свідомості [1, с. 71]. У процесі мовленнєво-розумового переосмислення він стає художнім образом, який вступає в нові асоціативні відношення, потрібні для когнітивного моделювання того чи того феномену національної культури, для формування етнокультурної мовної картини світу у вигляді образних уявлень, утілених у словесну тканину тексту.

У прозових текстах амеріндіанських письменників другої половини ХХ ст. (Джеральд Візенор, Скотт Момадей, Леслі Сілко, Луїза Едріч, Лінда Хоган), які розпочали епоху амеріндіанського відродження (термін Кеннета Лінкольна) [7, с. 2], народжуються нові типи художніх образів, у яких синтезуються міфологічні й сучасні вірування про етнокультурні цінності. У контексті цього дослідження виокремлюємо *міфолорно-авторські образи*, які постають багатовекторною величиною, що інкорпорує три іпостасі (передконцептуальну, концептуальну, вербальну) і характеризується в когнітивно-семіотичному й нарративному аспектах. У межах статті зосереджуємо увагу на міфолорно-авторських образах-дійствах і досліджуємо їх функціонування в художньому прозовому тексті з когнітивно-семіотичного погляду.

Аналіз досліджень цієї проблеми. У дослідженнях, виконаних у руслі *етнолінгвістичного* напрямку, наголошено вплив мови на літературу й духовний розвиток людства (В. Гумбольдт); культури корінного населення Північної Америки на загальноамериканську культуру (Е. Sapir); розглянуто проблеми співвідношення амеріндіанської мови та культури (F. Voas, E. Sapir); значення «національного духу» мови (О. Потебня, Е. Sapir, В. Whorf); визначено місце фольклору у формуванні американської традиції (S. Bronner); зв'язок мови й духовної культури, мови та менталітету народу, мови й народної творчості, їх взаємозалежності (М. Толстой). Об'єктом широкої етнолінгвістики стає вся народна культура, усі її види, жанри, форми (лексика, фразеологія, фольклорні тексти, ритуали, вірування) (М. Толстой), доведено, що людина – єдина ланка між мовою та культурою (А. Вежбицька, Д. Крістал, І. Ольшанський), висвітлено питання мови й простору (П. Піпер); символи світу в народній магії (М. Новикова, Л. Раденкович); народного побуту, мови та поезики фольклорних текстів (К. Мошинський, Б. Малиновський, А. Вежбицька, С. Бартмінський); культурних явищ як семіотичного цілого, своєрідності текстів у єдності вербальних і невербальних компонентів і просторової варіативності (Ф. Жайворонок, В. Конобородська, В. Ужченко); національних особливостей світосприйняття, менталітету, етноспецифіки мовної комунікації, що відображається в мовній картині світу окремої етнічної спільноти (Н. Арутюнова, О. Залевська, О. Урисон, Ю. Апресян та ін.); етноспецифічні константи мовної свідомості (І. Голубовська); міфопоетична картина світу в порівняльному аспекті (В. Іванов, В. Топоров, О. Колесник); міфологічна образність художнього тексту (О. Ахманова, А. Ліпгарт); особливості наративу в оповіданнях американських індіанців (*Stith Thompson*); етноспецифічні характеристики амеріндіанської художньої прози (*Kenneth Lincoln*).

Мета й завдання статті. Мета роботи полягає в тому, щоб на основі когнітивно-семіотичного підходу до інтерпретації фрагментів сучасних амеріндіанських художніх прозових текстів, у яких ідеться про проведення обрядових свят та ритуалів у їх сучасному розумінні, довести, що ритуально-міфологічні світоглядні типи, такі як архетипи художніх сюжетів і жанрів, трансформуються в образи-дійства, які постають міфологорно-авторськими, оскільки в композиційно мовленнєві форми їх розгортання вилетено авторський коментар.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Обряд як подію, процес, дискурс, семіотичний текст лінгвіст досліджує «не в аспекті розгляду мовних явищ як одиниць кодової системи, а в аспекті реконструкції суспільних концептів, збережених у мовних проявах» [5, с. 29]. Важливе й актуальне системне вивчення символіки того чи того народу, тому що кожний із нас тією чи тією мірою пов'язаний із конкретним часом в історії людства. Попередні покоління залишають духовні скарби як матерію свого життя, закодовану в системі символів, що також мають історичні межі. Наша свідомість здатна «оживити» вічні духовні цінності, що накопичувалися впродовж століть, за умови, що нас «утаємничили в систему сигналів, зрозумілих для нас, і ми, подібно до Орфея, навчимося давати свободу власній пісні. Адже саме впорядкованість знаків, азбука символів та ритуалів визначає рівень цивілізації» [3, с. 120]. Символ – матеріальний інструмент у пізнанні духовного світу предків. У широкому значенні – це завжди «упаковка» для тих чи тих знань. «Розриваючи лущиння» матеріального символу, відкриваємо шлях до ідеального, духовного світу – духу предків. Очевидний і зворотний зв'язок між духом та матерією у вигляді архетипів (або світова душа, або колективне підсвідоме, або духовний світ) – символів. Отже, символи в загальному значенні були продуктом первісного чи міфологічного мислення, яке зумовило тотожність різномірних предметів, а в мові первісних людей різномірні предмети називали одним і тим самим словом. Пригадаємо, що символ походить від грецького *symbolon*, що означає «зв'язати щось разом». І він справді з'єднує суперечності й нівелює незгоду.

В амеріндіанських прозових текстах уявлення про циклічність буття, про те, що все в природі розвивається за колом і повторюється, об'єктивується в текстах міфів і легенд про створення світу, в описах народних обрядів та ритуалів, які логічно влітаються в тканину художнього повісткування. Події, про які йдеться в автохтонних амеріндіанських текстах, тематично пов'язані з тими, що трапляються з головним персонажем у новому американському суспільстві. У художніх текстах такі включення виконують прогностувальну або узагальнювальну функцію, оскільки вони розвивають світогляд читача й занурюють його у світ уявлень, переконань та етнокультурних цінностей амеріндіанського етносу. Завдяки наявності в художньому тексті обрядових та ритуальних сцен із життя амеріндіанців, що розповідає про циклічність буття, створення світу, художній простір тексту постає тотожним міфологорному просторові. Міфологема Створення Світу, що розгортається в процесі опису

обрядових і ритуальних сцен, народних легенд про героїв, які здобули вогонь, воду, світло для свого народу, уключає низку міфем про початок і кінець життя, центр Всесвіту, циклічність розвитку життя, вплив Духів Сонця, Дощу, Вітру на життя людини, про майбутній врожай, щасливе мисливство тощо. Так, наприклад, становлення характеру амеріндіанця передбачає проходження низки випробувань, у яких він повинен довести, що є справжнім мисливцем або землеробом, уміє працювати й захищати свій народ і шанує етнокультурні цінності. З етнографічних джерел відомо, що хоча амеріндіанець і був вимушений убивати тварин та птахів, щоб здобути їжу для свого племені, проте він відчував себе винним перед природою, тому перед і після полювання проводив певні ритуальні дії, у яких просив Творця вибачення за втручання у світ природи [6; 8].

У романі-міфі Скотта Момадея «Дім, зі світанку створений» головний персонаж полює на орлів і здобуває майже найбільшу орлицю: “*The eagles soared southward, high above the Valle Grande. They were almost too high to be seen. He [Abel] saw her [eagle] in the instant she struck. When the center of her weight touched down upon the trap, he reached for her. His hands closed upon her legs and he drew her down with all his strength. For one instant only did she recoil, splashing her great wings down upon the beams and boughs – and she very nearly broke from his grasp; but then she was down in the darkness of the well, hooded, and she was still. [...] He could see it still in the mind’s eye and hear in his memory the awful whisper of its flight on the wind. It filled him with longing. He felt the great weight of the bird which he held in the sack. The dusk was fading quickly into night, and the others could not see that his eyes were filled with tears*” (“House Made of Dawn”, p. 20). У наведеному фрагменті йдеться про те, що Авель, головний персонаж роману, упорався зі своїм завданням і здобув священного птаха. Незвичайні фізичні можливості головного персонажа гіперболізуються на тлі характеристик, властивих орлам, які літають дуже високо, мають великі крила: герой переміг орлицю, узявши її голими руками, коли центр її тіла торкнувся пастки. Авель здобув священного птаха, хоча й відчував свою провину за втручання у світ природи. У сцені прощання з орлицею виявляється парадоксальною чутлива ознака риси характеру героя: дивлячись на вбиту орлицю, його очі наповнюються сльозами жалю до неї. Епізоди, у яких через мотив подолання/збереження природи розкриваються стосунки між людиною та природою, слугують окремою ланкою в загальному сценарії формування міфологично-авторського образу в художньому тексті.

З усіх ритуалів для індіанців важливими були ті, що пов’язані з тваринами й птахами. Наявність атрибутів, які нагадують ту чи ту тварину або птаха, була важливою для учасників дійств. Під час ритуального танцю індіанці прикрашали себе пір’ями сакрального птаха або шкірою тварини. Уважали, що торкаючися священної істоти, учасник ритуального дійства впускав у себе її дух і таким способом укріплював власну внутрішню силу [9, с. 199]. У наведеному нижче фрагменті йдеться про проведення свята, присвяченого врожаю, одним з обов’язкових ритуалів є виконання «Танцю Сонця». Його виконували на святі, що проводилось усередині літа. Великого значення цьому танку надавали дакоти, арапахи, шаєни. Святкування, присвячене Духу Сонця, тривало чотири дні. Сам танець сонця був кульмінаційним на святкуванні. Його виконували чоловіки, які пройшли певні випробування й були готові до духовного спілкування з вищими силами: “*Early one morning they had brought a great buffalo in from the plain. Everyone went to see and to pray. We heard a great many voices. One man said that the lodge was almost ready. Everybody was holding a piece of cloth to tie it to the Tai-me tree.*

And when the branches were tied in place, again there was singing:

Let the boys go out.

Come on, boys, now we must get the earth.

The boys began to shout. Now they were not just ordinary boys, not all of them; they were those for whom prayers had been made, and they were dressed in clothes decorated with eagle feathers. There was an old, old woman. She had a bag full of earth on her back. It was a certain kind of sandy earth. That is what they must have in the lodge. The dancers must dance upon the sandy earth. The old woman held a digging tool in her hand. She turned towards the south and pointed with her lips. It was like a kiss. That was the beginning of the Sun Dance. The dancers treated themselves with buffalo medicine, and slowly they began to take their steps ... And all the people were around, and they wore splendid things – beautiful buckskin and beads. The chiefs wore necklaces, and their pendants shone like the sun. There were many people, and oh, it was beautiful. That was the beginning of the Sun Dance. It was all for Tai-me” (“The Way to Rainy Mountain”, p. 88). Ритуал шанування природних сил має певний сценарій, у якому міфологема Світотворення розгортається через міфему духовного очищення (*everyone went to see and*

to pray), віри в щасливе майбутнє (*everybody was holding a piece of cloth to tie it to the Tai-me tree*), закликання до щедрості від землі (*now we must get the earth*), установлення гармонії (*it was beautiful*). Персональний образ старої жінки-шаманки, *medicine woman*, котра насипає пісок (*sandy earth*), на якому танцюристи мають виконувати ритуальний танець (*Sun Dance*), – потрібна ланка в образі-сценарії, оскільки стара жінка – це носій етнокультурних традицій і включення цього образу в авторську оповідь про виконання танцю вважається символічним. Ритуальний танець виконують для звернення до Духів Сонця, Неба, Землі з проханням забезпечити потрібними природними умовами для безпечного людського буття. Отже, учасники цього ритуального дійства мають різні символічні атрибути: їх одяг прикрашений орлиними пір'ями, шкірою бізона тощо.

Крім ритуалів, пов'язаних із тваринами, для амеріндіанців важливими були й ритуали, присвячені доброму врожаю. Щодо цього особливими вважаються свята кукурудзи, гарбуза, проведення яких має вплинути на родючість землі. Неординарним є виконання ритуальних танців індіанцями публо, які вирізняються стриманістю і поважністю. Танці індіанців публо пронизані ідеєю поєднання людини з тваринами й птахами, прагнення людини оволодіти силами природи та виконуються спокійно і стримано. Один із таких танців описаний у романі-міфі С. Момадея «Дім, зі світанку створений»: *“Angela thought of Abel, of the way he had looked at her – like a wooden Indian – his face cold and expressionless. A few days before she had seen the corn dance at Cochiti. It was beautiful and strange. It had seemed to her that the dancers meant to dance forever in that slow, deliberate way. There was something so grave and mysterious in it, those old men chanting in the sun, and the dancers so ... so terribly serious in what they were doing. No one of them ever smiled. Somehow that seemed important to her just now. The dancers had looked straight ahead, to the exclusion of everything, but she had not thought about that at the time. And they had not smiled. They were grave, so unspeakably grave. They were not merely sad or formal or devout; it was nothing like that. It was simply that they were grave, distant, intent upon something that she could not see. Their eyes were held upon some vision out of range, something away in the end of distance, some reality that she did not know, or even suspect. What was it that they saw? Probably they saw nothing at all, nothing at all. But then that was the trick, wasn't it? To see nothing at all, nothing in the absolute. To see beyond the landscape, beyond every shape and shadow and color that was to see nothing. That was to be free and finished, complete, spiritual. To see nothing slowly and by degrees, at last; to see first the pure, bright colors of near things, then all pollutions of color, all things blended and vague and dim in the distance, to see finally beyond the clouds and the pale wash of the sky – the none and nothing beyond that. To say ‘beyond the mountain’, and to mean it, to mean, simply, beyond everything for which the mountain stands, of which it signifies the being. Somewhere, if only she could see it, there was neither nothing nor anything. And there, just there, that was the last reality”* (“House Made of Dawn”, p. 32–33). У наведеному фрагменті йдеться про виконання танцю кукурудзи в племені публо. Індіанці племені публо – народ мовчазливий. Тиша є однією з їх етнокультурних цінностей, оскільки символізує мудрість, глибину почуттів, роздумів над сенсом людського буття. Танцюристи описуються в цьому уривку очима білої жінки, Анжели. По-перше, її вразило обличчя виконавців, холодні й неемоційні, кам'яні та загадкові. Ритм танцю в тексті передається завдяки періодичному повтору вислову *they were grave*, у якому імпліковано глибину думок і почуттів танцюристів. У процесі виконання танцю вони мовчазні й замислені, тому Анжелі й видається, що вони дивляться «в нікуди» і бачать «нічого» (*see nothing at all, nothing in the absolute*). Така надприродна можливість амеріндіанців відчувати межу, що проходить між різними світами (реальним і сакральним), експлікована займенником *that*, що неодноразово повторюється в тексті й слугує референцією до визначення останньої реальності (*the last reality*), за якою відбувається щось інше, позасвідоме. Образ-сценарій, за яким іде процес космізації (творення) міфолорно-авторського образу в романі, уключає міфему зв'язку *світу свідомого з позасвідомим*, що лежить в основі етноархетипного мотиву боротьби космосу з хаосом й установлення гармонії.

Людину у філософії амеріндіанців розуміють як мікрокосм, що як мала частка входить до структури макрокосму (Всесвіту), а тому є невідривною від цілого світу. Цей зв'язок має трансцендентний характер і виявляється в тому, що процеси зовнішнього відносно людини світу віддзеркалюються у сфері його внутрішнього духу. Так, наприклад, у романі-міфі «Дім зі світанку створений» танцю кукурудзи, що проводиться восени, передує образ-пейзаж народження нового життя: *“It was November. The long line of wagons lay out on the road, and there was a low roar of fires and voices on the town. All morning the sky had been gray, and the gray haze of the smoke lay still above the roofs, and pale squadrons of geese flew south on the river. But at noon the smoke rose away and the sky cleared.*

Then the weather was clear and cold, and a sudden burst of colors came out upon the land. The walls deepened into gold and the fires ran into the glowing earth and the sun struck fire upon the scarlet pods from the vigs. The dancers took their places... ("House Made of Dawn", p. 180–181). Мотив очищення реалізується в наведеному фрагменті завдяки опису змін природних умов за допомогою стилістичного прийому метаморфози: туман, що стояв над містом (*lay still above the roofs*), розвіявся (*rose away*) і небо стало ясным (*the sky cleared*). Туман – символ невідомості, «сірої зони» між реальністю й ірреальністю. Він символізує невпевненість людини в майбутньому й потойбічному, що може бути зруйновано тільки світлом [4, с. 330]. У тексті невпевненість, невідомість, імпліковано в образі туману, що змінюється раптовим проясненням (*a sudden burst of colors*), яскравим світлом, спричиненим променями сонця (*the sun struck fire*). Земля, осяяна різними кольорами, відроджується в променях сонця (*the glowing earth*).

Танець кукурудзи присвячений праці, урожаю й щасливому майбутньому. Учасники танцю, прикрашені яскравими атрибутами (пір'ями, білими поясами), дуже енергійно відбивають ногами ритм, рухаючись за колом у такт барабанної музики.

Так створювалась атмосфера гармонії душевного стану – музики – рухів танцюристів: *"The dancers took their places. They wore white pants and silver belts. The queue of his hair was wrapped around with a bright new cloth, and there was a rust-colored rouge under their eyes. He [Abel] tried to think ahead to the songs, to all the*

dips and turns of the dancers, the rattle of the gourds, to all the measured breaks in the breath and the skipping beat of the drum, but it all ran together in his mind, and he waited under the eyes of the elders, fidgeting and full of dread. The chant began low and away, and the two dancers at the beads of the lines moved out, and one after another the others followed, so that a perfect chain of motion ran slowly upon the lines from front to back and the lines drew slowly out and sound swelled upon them. It had happened, and he no longer had fear, not even any thought of fear. He lost track of the time. It was perfect" ("House Made of Dawn", p. 181). Учасники танцю одягнені в білі штани (білий колір – символ зародження нового), під очима – макіяж жовтогарячого кольору (світ Сонця). Вони настільки занурювались у танець, що не могли вже ні про що думати. Почуття страху (*full of dread*) відійшло й відчувалась загубленість у часі та просторі. Усе було неперевершено (*perfect*).

М. М. Бахтін, досліджуючи «реалістичну символіку» карнавальних традицій і її розвиток у Франсуа Рабле, виділив особливості карнавальної поетики, до яких належать символічність (знаковість), пов'язана з певною тілесністю, позасвідомо амбівалентність [2, с. 128]. У цій роботі визначено, що міфологічні образи-дійства спираються на світобачення амеріндіанців про циклічність часу й вічне оновлення життя через мотиви народження, смерті, плодючості, жертвопринесення тощо.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Когнітивно-семіотичний підхід до інтерпретації фрагментів з амеріндіанських художніх текстів, у яких ідеться про проведення обрядових свят та ритуалів у сучасному їх розумінні, показав, що ритуально-міфологічні світоглядні типи як архетипи художніх сюжетів і жанрів трансформуються в образи-дійства. Перспективою дослідження вважаємо опис механізмів формування міфологічно-авторських образів-дійств в амеріндіанських сучасних художніх прозових текстах.

Джерела та література

1. Арутюнова Н. Д. Образ, метафора, символ в контексте життя і культури / Н. Д. Арутюнова // Res Philologica. Филологические исследования. – М. ; Л. : Наука, 1990. – С. 70–89.
2. Бахтин М. М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса / М. М. Бахтин. – М. : Худож. лит., 1965. – С. 128.
3. Бенуас Л. Знаки, символы и мифы / Л. Бенуас ; [пер. с фр. А. Калантарова]. – М. : Астрель, 2004. – 160 с.
4. Бидерманн Г. Энциклопедия символов / Г. Бидерманн ; [пер. с нем., общ. ред. и предисл. И. С. Свенцицкой]. – М. : Республика, 1996. – 335 с.
5. Зубов А. Б. История религий : курс лекций / А. Б. Зубов. – М. : МГИМО-Университет, 2006. – 340 с.
6. Boas F. The Social Organization and the Secret Societies of the Kwakiutl Indians / F. Boas. – Washington : Government Printing Office, 1897. – 264 p.

7. Lincoln K. Native American Renaissance / K. Lincoln. – California : University of California Press, 1985. – 320 p.
8. Lowie R. H. The History of Ethnological Theory / R. H. Lowie. – N. Y. : Farrer and Rinehart, 1959. – 133 p.
9. Zunshine L. Introduction to Cognitive Cultural Studies / L. Zunshine. – Maryland : John Hopkins University Press, 2010. – 310 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

10. Momaday N. S. The Way to Rainy Mountain / Navarr Scott Momaday. – New Mexico : University of New Mexico Press, 1969. – 89 p.
11. Momaday N. S. House Made of Dawn / Navarr Scott Momaday. – New York : Harper and Row Publishers, 1998. – 198 p.

Волкова Светлана. Мифоложно-авторские образы-действия в америндских художественных прозаических текстах: когнитивно-семиотический аспект. В статье представлен один из аспектов исследования мифоложного пространства америндских современных художественных прозаических текстов, а именно рассматриваются мифоложно-авторские образы-действия как составляющие это пространство. Мифоложно-авторские образы определяются в работе как кумулятивный текстовый конструкт, в котором переплетены черты человека америндского мифоложного мира и его характеристики как представителя современности, который адаптируется к жизненному миру всего американского общества. Выявленные нами в ходе исследования текстовые фрагменты, содержащие описание популярных в америндской этнокультуре ритуалов и обрядов, представляют различные типы повествования (описание, рассуждение, размышление). Когнитивно-семиотический подход к интерпретации композиционно-речевых форм нарративной структуры художественных текстов, в которых описывается сценарий проведения обрядовых празднеств и ритуалов в современном их понимании, показал, что ритуально-мифологические мировоззренческие типы, такие как архетипы художественных сюжетов и жанров, трансформируются в образы-действия (ритуальный бег, солнечные пляски, пляски кукурузы и др.). Учитывая тот факт, что в описаниях образов-действ присутствует авторский комментарий, в контексте нашего исследования такие художественные образы получили название мифоложно-авторские.

Ключевые слова: мифоложное пространство, мифоложно-авторский образ, композиционно-речевая форма, образы-действия, когнитивно-семиотический анализ.

Volkova Svitlana. Mythologic and Literary Images-actions in Amerindian Literary Texts: Cognitive-semiotic Aspect. The article presents one of the aspects from doctoral thesis ‘Mythologic space of Amerindian contemporary literary texts: cognitive semiotic and narrative aspects’. It focuses on mythologic and literary images-actions. Mythologic and literary image is defined as cumulative, cognitive-semiotic textual construct, which incorporates the features of the person who is Native American, who knows and honors ethnocultural traditions, values and valuable orientations, and the person who can adapt to the New American world with its new laws and beliefs. The main task of our investigation is to reveal mythologic images, define their typology and ways of embodiment into the literary space of the text. Mythologic and literary images form mythologic space of Amerindian literary texts. Investigated literary texts contain fragments, which can be referred to this or that compositional type of narration: description, thinking, telling. Cognitive and semiotic approach to the analysis of these fragments approved that ritual and mythological worldview types, such as archetypes of literary motifs and genres, are transformed into images-actions (ritual running, Sun Dance, Maize Dance etc.) in literary texts. Taking into consideration the fact of author commentary in describing images-actions, we classify these images as mythologic and literary.

Key words: mythologic space, mythologic and literary image, compositional forms, images-actions, cognitive and semiotic analysis.

Стаття надійшла до редколегії
15.01.2015 р.

УДК 811.1'373.7(045)

Віктор Дорменєв

Репрезентація концепту *радість* пареміологічними засобами німецької й англійської мов

У статті окреслено коло проблем, пов'язаних із вивченням пареміологічних засобів – репрезентантів концепту *радість* у німецькій та англійській мовах. Вибір об'єкта дослідження викликаний тим, що через вивчення вербалізованих концептів можна побачити особливості етнічного менталітету. Актуальність дослідження